

KAVUN – KARPUZ YETİŞTİRİCİLİĞİNDE GÜBRELEME

Kavun ve karpuz hafif bünyeli kumlu tın ve milli tın topraklarda iyi gelişir. Toprağın su tutma kapasitesinin artması için iyi yanmış hayvan gübresi ile gübrenmesi yararlı olur. İyi olgunlaşmamış hayvan gübresi kullanılırsa yabancı ot ve hastalık etmenleri ile mücadele etmek gerekir.

Derin kök yapısına sahip olan kavun ve karpuzun yan kökleri hafif bünyeli topraklarda iyi gelişir. Toprağın pH değerinin hafif asit (6.5) ile nötr (7.0) arasında olması iyi olur. Toprak tuzluluğu ve taban suyu yüksek olmamalıdır. Genellikle açık tarla şeklinde, örtü altında (çok alçak tünel) veya serada erkencilik amacı ile yapılan yetiştiricilik, fide dikimi yolu ile yapılmaktadır. Fide dikim döneminde üst toprak tabakasının ve hava sıcaklığının 18-20 derecenin (C°) üzerinde olması gerekir. Hava sıcaklığı düşük olursa topraktan fosfor alınımı az olur ve fidelerin yapraklarında morarma meydana gelir. Bitkilerin kök sistemi iyi gelişmez.

Yaz aylarında bol tükettiğimiz kavun ve karpuzun yenilen 100 gramındaki besin maddesi miktarları Tablo 1’de gösterilmiştir. %90’dan fazla su ihtiva eden kavun ve karpuz A vitamini, potasyum ve karbonhidrat (şeker) bakımından zengindir.

Tablo 1 - Kavun ve karpuzun yenilenebilen 100 g’da bulunan besin maddeleri

Yenilen kısımda bulunanlar	Kavun	Karpuz
Su (g)	94.0	92
Protein (g)	0.6	0.5
Karbonhidrat(g)	4.6	6.9
Ham lif (g)	0.6	0.6
Kalori	20.0	28.0
A vitamini (i.u)	3420	590
C vitamini	33	6
Kalsiyum (Ca) mg	17	7
Fosfor (P) mg	16	12
Potasyum (K)	230	110

Genellikle hafif bünyeli topraklarda yapılan kavun-karpuz yetiştiriciliğinde topraklar magnezyum, potasyum ve kalsiyum bakımından yetersiz olduğu gibi, mikro elementlerden bor ve demir bakımından da fakir olabilir. Toprağın su tutma özelliğini artırmak amacı ile fazla hayvan gübresi kullanılmış ise bakır noksanlığı ortaya çıkmış olabilir. Magnezyum noksanlığı, fide dikiminden 30-40 gün sonra bitkinin alt yapraklarında, damar aralarında açık yeşil-yeşil-sarı renk oluşumu ile kendini belli eder. Bu gibi durumlarda fide dikim öncesi dekara 10-15 kg magnezyum sülfat (ilk sulama öncesinde olabilir) vermek gerekir. Potasyum noksanlığı belirtisi ise yine ilk alt yaprakların ucunda başlayıp yaprak kıyılarında açık yeşil ve sonra kahverengileşme şeklinde görülür. Bu durumda taban gübrelemede mutlaka üç besinli (NPK) kompoze gübre kullanmak gerekir.

Kalsiyum noksanlığı ise tepe yaprakların şemsiye gibi aşağıya kıvrılması şeklinde ve toprak ayasının sarı-beyaz olması ile kendini belli eder. Bu durumda ara çapalamada %15.5 Azot (N) ihtiva eden kalsiyum nitrat gübresinden dekara 10-12 kg kadar uygulamak gerekir. Ancak, dalların ucundaki yapraklarda renk açılması demir noksanlığından da olabilir. Demir noksanlığında önce damarlar yeşil kalır, damar araları sararır. Kalsiyum noksanlığında ise böyle olmaz.

Toprak analiz sonucunda toprakta bor miktarı 0.5 ppm'den az çıkmış ise, fide dikim öncesi taban gübre ile birlikte dekara 500 g borax veya 250 g Etidot-67 uygulanabilir. Toprakta uygulama imkânı olmazsa, fide döneminde (çiçeklenme öncesi) zirai ilaçlama yapılırsa ilaçlı su ile birlikte (100 lt ilaçlı suda 100 g borik asit ve 75 g etidot-67 eritilerek) uygulanabilir. Bor meyve tutumu üzerine olumlu yönde etki yapar.

Karpuzda Kalsiyum noksanlığı

Kavunda demir noksanlığı